

АКТИВНАТА ПОЛИТИКА НА ПАЗАРА НА ТРУДА И НЕЙНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ МЛАДЕЖКАТА ЗАЕТОСТ

Валери Апостолов*

Увод

Функционирането на трудовия пазар под въздействие на динамиката на пазарната конюнктура, цикличните колебания, структурните диспропорции и противоречиви интереси на пазарните субекти генерират разностранни проблеми. Сред тях с особена тежест и значимост се откроява интегрирането на младежите на пазара на труда, респективно проблемите на младежката заетост с нейните икономически измерения и социални последици. Младежката заетост е нито нов, нито локален или национален проблем. С него се сблъскват и развитите икономики в ЕС и глобалния свят, а неговата устойчивост поставя на изпитание, както икономическата наука, така и публичните политики прилагани от правителствата. През последните десетина години се наблюдава сериозен интерес към проблемите на икономическата активност, заетостта и безработицата на младите хора, във възрастовата група от 15-24 години. В този смисъл настоящото изследване има за цел да идентифицира основните проблеми, да разкрие причините и факторите, които ги пораждат и на тази основа да се обосновават ефективните политики и механизми за намаляване на безработицата и динамизиране на заетостта на младите поколения. Акцентът се поставя на публичните политики, които се прилагат, позовавайки се на тезата, че факторите и причините, които ги пораждат не могат да бъдат преодолені без водещата позиция на държавата, на компетентните държавни институции. На фона на разнообразието от проблеми на младежката заетост, настоящето изследване е фокусирано към трудния и сложен преход от образование към заетост. Оценка и изводите, изследователските резултати от анализа на дефинирания проблем отвеждат към обосновка на необходимостта от реформи на образователна система и промени в правните регулации, а също така и към оценка на ефикасността на публичните политики и ефективността на инвестиционните разходи, които се правят – публични и корпоративни.

* Валери Апостолов, доктор по икономика, главен асистент, катедра „Човешки ресурси и социална защита“ на УНСС, email: valeriapostolov@unwe.bg

Научна състоятелност и практико-приложна значимост на проблема

Младежката заетост е значим и устойчив фактор на икономическата динамика и социалната кохезия. Пазарът на труда, играе важна роля за ефективното използване на човешкия капитал, очертава перспективите на неговото формиране и развитие [6]. След световната икономическа криза, която доведе до криза във всички обществени сфери, успешното включване на младите хора на трудовия пазар придобива изключителна актуалност, за просперитета на икономиката. Необходимо е осигуряването на плавен както пред правителството, така и пред социалните партньори и неправителствения сектор.

Накратко за методологическия подход на изследването

С настоящото изследване се цели да се очертаят основни проблеми на трудовата и професионална реализация на младите хора в страната с акцент на политиките и мерките за преодоляване на негативните ефекти на факторите и причините, които ги пораждат. Постигането на така дефинираната цел отвежда към реализацията на следния кръг от задачи:

- Кратко и систематично описване на икономическата, социалната и демографската ситуация в страната;
- Преглед на основните подходи и механизми на прилагане на Европейската гаранцията за младежта в националните програми и планове;
- Основни изводи от Анализа на съдържанието на Националният план за изпълнение на Европейската гаранция за младежта [1];
- Обосновка на адекватна активна политика на пазара на труда, фокусирана към неактивните младежи.

Трайното, устойчиво решаване на този проблем е постижимо с прилагане на активни публични политики и мерки на пазара на труда, които се вписват в ангажиментите и отговорностите на държавните институции – това е основата теза, която се възприема, обосновава и защитава от автора в настоящата разработка. Така дефинираните цели, задачи и хипотеза обуславят значимостта и спецификата на приложния икономически анализ като основен подход и метод на изследователската методология. В предмет на анализ се извеждат процесите в младежката заетост, разгледани през призмата на ефектите в изпълнение на Европейската гаранция за младежта, допълнена и подсилена с политики и мерки за заетост на младежите в България. Резултатите от анализа очертават и основните изводи, фокусирани преди всичко към оценка на ползите от прилаганите политики и мерки с обосновка на направените препоръки като инструменти за комплексно решаване на

проблема с младежката заетост и безработица. Акцентира се и на ролята на социалните партньори в решаването на проблема, чрез дълготрайни и целенасочени политики.

Акценти в анализа на икономическата, социалната и демографската ситуация в страната

През последните няколко години, се наблюдава засилен емигрантски интерес предимно сред младите хора и то по-специално на добре подготвените млади специалисти.

Високата младежка безработица има отрицателно въздействие върху икономическия растеж и производителността и представлява сериозна икономическа тежест за обществото като цяло [6].

Голям е броят на завършилите висше образование млади хора, които не могат да намерят работа и поради това нямат възможност да прилагат своите знания и умения, за да допринасят за икономическия растеж [7].

Младите хора с ниска квалификация или без квалификация срещат сериозни затруднения при навлизането на пазара на труда и често пъти е възможно достъпът им до работа да бъде блокиран, или все по-често да попадат в омагьосания кръг на периоди с ниско заплащане и с малко възможности за напредък (Специален доклад № 5/2017 – Европейска сметна палата) [2]. Ето защо изключително важно е, да се обърне внимание, този проблем, за да започне, да се решава комплексно, с участието на Министерството на труда и социалната политика, Министерството на младежта и спорта, Министерството на образованието и науката, Агенцията по заетостта, както и на национално представителните организации на работниците и служителите и на работодателите, а също така, като се привлече и неправителствения сектор.

Очертаната накратко ситуация предопределя и основната задача в областта на социалната политика по заетостта – обучението на младите хора, като основа на тяхната трудова активност и професионална реализация. Потенциалът на всяка нация са младите хора, на които пазарът на труда ще разчита. Това е един от основните залози за съхранението на нацията, след което идва развитието на икономиката и не на последно място осигуряване на условия за продължаване на държавността. Този въпрос, стои еднакво остро и пред социалните партньори – национално представителните организации на работниците и служителите и на работодателите, които в рамките на своето участие в социалното партньорство дават принос в решават този проблем.

В областта на заетостта, ЕС провежда стратегия, базирана на т.н. метод на отворената координация, чрез който на основата на общи цели и основни насоки страните членки разработват национални стратегии, програми, планове за разрешаване на националните си проблеми на тази основа може да

допринасят за постигане на общеевропейските цели в заетостта. Европейската комисия разполага с необходимите инструменти при необходимост да подпомага и/или да допълва националните действия за борба с безработицата (Член 5, параграф 2 и член 147 от консолидираната версия на Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ С 115, 9.5.2008 г., с. 47) [9]. Оттук произтичат и няколко постоянни ангажменти, свързани със задължение да се подпомагат младите хора да учат, да се образоват и да работят.

Високата младежка безработица в България е преди всичко със структурен характер, обусловена е под действието на такива фактори като: организационно-структурна неспособност на образователната система да подготвя кадри в съответствие с изискването на бизнеса, слаба активност от страна на държавата по отношение на наемането на млади хора, дистанциране на работодателите от проблема поради: неразбиране на проблема, липса на дългосрочна политика към наемането на млади хора, нарушаване на трудовите права и др. Резултатите от всичко това са „очевадни“ – емигриране от страната на младежи с подходящо образование и квалификация не само поради ниско заплащане, но и поради недобрата политика свързана с професионалното и кариерното им развитие. Наблюденията показват, че младежите в страната трудно намират работа [8]. И причините за това са много, и в голяма степен са комплексни, но могат да бъдат разделени на две основни групи:

- Образованите младежи нямат професионален опит и трудови навици и често заплащането не ги удовлетворява, респективно възпира да започнат работа.
- Необразованите младежи имат недостиг на знания, умения, липсва им професионална ориентация, често не знаят какво желаят да правят и как да го правят. Те се нуждаят от подкрепа за професионално ориентиране, както и включване в обучения.

С оглед осигуряване на по-добри възможности за започване на работа на младите хора, завършили висше образование е необходимо „в учебните планове и програми на всяко висше училище следва да се предвижда освен изучаването на съвременната теория чрез съответните учебни дисциплини, така и провеждането на ефективни студентски практики в реална работна среда. По такъв начин се създават благоприятни условия за бъдещата реализация в практиката на настоящите студенти като бъдещи висококвалифицирани специалисти – бакалаври и магистри“ (Димитрова, 2009, с. 54).

Най-сериозен обаче се явява проблема с младежите, които нито учат, нито работят, които не са регистрирани в бюрата по труда и не са част от образователната система, т.н. икономически неактивно. Това прави много труден контактът с тях и са необходими общи усилия на различни институции и неправителствени организации за справяне с проблемите пред тези младежи.

За да се разкрие и оцени ситуацията свързана с младежите на пазара на труда в страната е необходимо да бъдат анализирани и сравняват данните от Евростат, Националния статистически институт и Агенцията по заетостта.

По данни на Евростат коефициентът на безработица на младежите от 15 до 29 г. в България за 2017 г. е 4,6% – доста по-нисък от средния за страните от ЕС (28), който е 7,5% [3]. Данните от Агенцията по заетостта показват, че в края на юли 2018 г. безработните младежи до 29 г. са 24 306 лица, което представлява 13,1% от общия брой на регистрираните безработни лица в дирекции „Бюро по труда” /ДБТ/ [4].

По данни на Националния статистически институт коефициентът на безработица за младежите от 15 до 24 г. за 2017 г. е 12,9%, а за първите 6 месеца от 2018 г. е 13,8 % [5]. А данните от Агенцията по заетостта показват, че през 2017 г. безработните младежи до 29 г. са 33 600 лица, което представлява 14,2% от общия брой на регистрираните безработни лица.

Необходимо е да се отбележи, че и двата източника на информация представят намаление на посочените показатели спрямо предходната година. Известно е, че правителството, само с инструментите на публичните политики, не може самостоятелно и напълно да реши проблема с младежката безработица. От изключителна важност за решаването на проблема е изграждането на сътрудничество – с представителите на социалните партньори (национално представителните организации на работниците и служителите и работодателите), както и на младежките организации, които имат пряк контакт с младите хора.

Същност на Европейската гаранцията за младежта

Преди няколко години, в резултат от съвместната работа между институциите, социалните партньори и младежките организации стана факт първият Национален план за изпълнение на Европейската гаранция за младежта, стартирал от 1 януари 2014 г. [1]. Какви са националните спецификите по изпълнението на Европейската гаранцията за младежта, с които бе допълнена и подсилена политиката по заетостта в подкрепа на младежите, която България традиционно провежда. Европейската гаранцията за младежта постави големи отговорности пред България, имайки предвид големите очаквания у всички и най-вече у младите хора. За успешното изпълнение на политиката, която е насочена към младежите, беше необходимо да бъдат обединени действията на всички заинтересовани страни. Министерството на труда и социалната политика постави на много широка основа разработването и изпълнението на Плана за Европейската гаранцията за младежта, посредством работата на създадения Координационен съвет за изпълнение и чрез мониторинг на Националния план [1]. В Съвета участват представители от

всички ангажирани министерства, които имат отношение и са ангажирани с младежта – Министерство на труда и социалната политика, Министерство на образованието и науката, Министерството на младежта и спорта. Дейно участие имат и представителите на национално представителните организации на синдикатите и на работодателите. Трябва да отбележим, че беше привлечен и много важен партньор, младежките организации, създадени от младите хора за работа с тях. Изграденият на широка основа партньорски модел беше важна предпоставка и гаранция, че действията спрямо младежите ще са всеобхватни.

Основната задача, поставена пред изпълнението на Европейската гаранцията за младежта в България е на всеки млад човек до 24 г. да бъде отправено качествено предложение за работа, обучение или връщане в образователната система и то до 4 месеца от оставането му без работа или излизането му от образование/обучение. Тази амбициозна задача изисква, както обединяване на институциите и организациите, така и интегриране на наличните ресурси. Затова Националният план за изпълнение на Европейската гаранция за младежта включва мерки и действия, финансирани, както от държавния бюджет, по бюджетите на Министерство на труда и социалната политика, Министерство на образованието и науката, Министерството на младежта и спорта, така и средства от Европейския Социален Фонд и от Инициативата за младежка заетост [1].

Важен момент е, че посредством изпълнението на конкретни проекти, социалните партньори също участват в изпълнението на Европейската гаранция за младежта в България.

Изводи от прилагането на Националният план за изпълнение на Европейската гаранция за младежта

Анализът на съдържанието на Националният план за изпълнение на Европейската гаранция за младежта показва, че реформите и мерките в него могат да се обособят в две мащабни направления за работа [1]:

Първото – ранни интервенции и активиране, със следните политики и мерки:

- превенция на отпадането и преждевременното напускане на училище;
- интервенция – към лица в риск от отпадане и реинтеграция;
- компенсиране – възможности за допълнителна квалификация;
- обучение по професия;
- завършване на гимназиална степен на образование;

Второто – подкрепящи мерки за интегриране на пазара на труда.

В изпълнение на дейностите за активиране бе подписано Национално рамково споразумение между Министерство на труда и социалната поли-

тика, Министерство на образованието и науката, Министерството на младежта и спорта, Националното сдружение на общините в Република България и национално представителните организации на работодателите, на работниците и служителите и организациите на младежите. Споразумението определя отговорностите на посочените организации по идентифициране и активиране на младежите, които не работят и не учат.

Министерството на труда и социалната политика, посредством Агенцията по заетостта, работи по изпълнение на Националното рамково споразумение към Националния план за изпълнение на Европейската гаранция за младежта [1]. Неговото съдържание е фокусирано към реализиране на ефективна активна трудова политика, насочена към неактивните младежи. За тяхното активиране могат да се посочат няколко добри практики, доказали своята ефективност:

- Националната програма „Активиране на неактивни лица“, по която в бюрата по труда работят ромски медиатори, „мениджъри на случай“ и психолози. В изпълнение на Програмата, във всяко бюро по труда се провеждат Ателиета за търсене на работа, на които младежите получават професионална подкрепа и обучение за търсене на работа, за подготовка на документи за кандидатстване, за представяне на интервю с работодател. В изпълнение на Програмата, от началото на изпълнението на Националния план за изпълнение на Гаранцията за младежта повече от 50 хиляди младежи до 29 г. са преминали обучение в Ателиета за търсене на работа [1]. Индивидуално са подпомогнати от „мениджъри на случай“ 3 655 младежи до 29 г., индивидуална и групов психологическа подкрепа са получили повече от 6 хиляди младежи до 29 г.
- Младежките трудови борси са друг пример от работата за активиране на неактивни младежи, на които директно се договарят младежи и работодатели. През 2017 г. са проведени общо 32 трудови борси, в които са участвали близо 3 500 младежи до 29 г., от които над 1 300 са започнали работа в резултат от участието си. През 2018 г. до м. юли са проведени 36 борси, в които са участвали повече от 1 046 младежи и в резултат – 295 младежи вече са започнали работа, а още толкова получили одобрение от работодателите очакват назначаването си. Показателен за активиращата роля на борсите е фактът, че 36% от започналите в резултат от участието си там младежи са били без регистрация в бюрата по труда.

За достигане до неактивните младежи се използват и иновативни подходи, като назначаването на младежки медиатори в общините с най-висок брой неактивни младежи. Младежките медиатори имат за цел да идентифицират и осъществяват контакт с младежи, които не работят и не учат, и съ-

щевременно не са регистрирани в бюрата по труда. Тяхната основна задача е да ги информират и да ги подпомагат за активно поведение. Към края на месец август 2018 г. в 94 общини в страната работят младежки медиатори, като заетостта им се финансира от държавния бюджет по Националната програма „Активиране на неактивните лица“.

Възможностите, които най-често се предлагат, са свързани с връщане в образователната система, насочване към обучение или към конкретен работодател, а също така и регистрация в местното бюро по труда.

Изключително важна роля играят трудовите посредници. След регистрацията в бюрата по труда, първата стъпка е съвместно изготвяне от трудовия посредник и младежа на индивидуален план за действие. През 2018 г. (до 31.07.) трудовите посредници от Агенцията по заетостта са провели повече от 122 300 индивидуални консултации с младежи до 29 г., с цел мотивиране за активно поведение на пазара на труд. По проект "Готови за работа" по ОП РЧР са активирани през 2017 г. – 1394 лица, а от началото на изпълнението на проекта до 31.07.2018 г. – общо 5972 лица. За преодоляване пасивността на някои младежи и привличането им за регистрация в ДБТ и ползване на посредническите услуги на Агенцията по заетостта за намиране на подходящо обучение или заетост на младите хора, които не учат и не работят, са проведени 50 информационни форума на открити масово посещавани публични места, в т.ч. 9 големи информационни събития и 41 малки информационни събития на територията на цялата страна. На тях десетки хиляди младежи получиха от излезлите извън офисите трудови посредници от бюрата по труда информация, материали и консултации относно възможностите за ползване на услугите на Агенцията по заетостта за намиране на подходяща за тях форма на работа или обучение.

Втората голяма група от действия, в контекста на Европейската гаранция за младежта, включва изпълнението на програми и мерки за заетост и обучение, насочени към младежите. Специфичната работа с младежите за включването им в заетост или обучение се осъществява от трудовите посредници в бюрата по труда. Във всяко бюро по труда е определен трудов посредник, специализиран конкретно за работа с младежи. Трудовите медиатори бяха допълнително обучени за специфичната работа с младите хора.

Следваща стъпка, в работата с тях е информиране и мотивиране. Действието за интегриране на пазара на труда, насочени към регистрираните в бюрата по труда безработни младежи включват: трудово посредничество за работа на първичния пазар на труда; насочване към субсидирани работни места, включително чиракуване и стажуване; включване в обучения.

Един от инструментите за устойчива трудова реализация е устройването на работа в реалната икономика. Това става възможно посредством успешно трудово посредничество – провеждане на срещи между работодателите,

търсещи хора със знания и умения и млади хора, които ги притежават или придобиват.

Програмите и мерките за субсидирана заетост, включително чиракуване и стажуване са друг инструмент, доказал своята ефективност за справяне с младежката безработица. Много често безработните младежи не притежават професионален опит, липсват им трудови навици и това ги прави нежелани от работодателите. Осигуряването на субсидии за наемане на младежи насърчава работодателите да ги наемат. От друга страна, дава възможност на младите хора да придобият търсените от работодателите опит и умения.

Не на последно място, субсидиите предоставят възможност и за учене на работното място, по който начин възможност за професионална реализация придобиват и младежи без квалификация, с ниска или без образователна степен. През 2017 г. са изготвени индивидуални планове за действие на 79 522 новорегистрирани младежи, а през седемте месеца на 2018 г. – на 36 964.

През 2017 г. и 2018 г. близо 82 500 младежи, регистрирани в поделенията на Агенцията по заетостта са започнали работа. От тях трудова реализация на работни места, финансирани по проекти от Европейския социален фонд по ОП РЧР или по програми и мерки, финансирани от държавния бюджет са намерили общо 17 831 безработни младежи. С финансиране от посочените източници са предоставени и възможности за обучение на повече от 6 хил. (6022) през 2017 г. и 3400 през първите седем месеца на тази година. Общо от началото на изпълнението на проектите по ОП РЧР с натрупване до 31.07.2018 г. в заетост са включени 38 369 броя младежи до 29 г. Важно е да се направи уточнение, че конкретните предложения, които се отправят към младите хора зависят от техния профил и са в изпълнение на стъпките, набелязани в индивидуалния им план за действие.

Вече са налице резултатите от изпълнението на Гаранцията за младежта в страната [1]. Очертава се спад в коефициента на младежка безработица, както и намаление в броя на регистрираните безработни младежи. Все още, обаче стоят основни предизвикателства – обхващането на всички младежи, особено неучещите и неработещите, и отправяне на качествени предложения към тях за учене и работа. За това изключително важно е продължаващо партньорство със заинтересованите институции и социалните организации, по-целенасочени съвместни усилия, разширяване на основата на сътрудничество, с цел обхващане на проблема от всички гледни точки, за да се стигне до успешни варианти за изпълнение.

Министерство на труда и социалната политика продължава своята ангажираност и това проличава от новите схеми по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, които предоставят нови възможности за младежката реализация. Така например, по схема „Активни“ се очаква освен да се приложи партньорски подход в идентифицирането и активирането на

неактивни младежи, също така и да се постигне професионална реализация за включените младежи.

По схема „Ново работно място“, макар младежите да не са единствена целева група, са представени много проекти, предвиждащи наемането на млади хора. Не на последно място, схема „Младежка заетост“, за включване на младежи в стажуване и чиракуване.

По проектите, изцяло насочени към младите хора, реализирани в рамките на ОП РЧР 2014 -2020 г. „Младежка заетост“ и „Обучение и заетост на младите хора“ от началото на реализацията им до 31.07.2018 г. са сключени 13 183 броя договора, като е осигурено стажуване (първа работа) по придобитата от образователната система професия на 4 547 младежи и обучение за придобиване на професионални умения на работното място – на 11 724 броя младежи [6].

Общо през 2017 г. 25 461 лица до 29 г. са получили индивидуална или групова подкрепа в провежданите от поделенията на Агенцията по заетостта Ателиета за търсене на работа, а до 31.07.2018 – 13 072 младежи. Индивидуално през 2018 г. от 25-те „мениджъри на случай“ са подпомогнати 654 младежи до 29 г., а през предходната 2017 г. – 1 315. Индивидуална и групова психологическа подкрепа са получили 2 233 младежи до 29 г., а през 2017г. – 4 228 младежи са получили такава услуга от психолозите в дирекции „Бюро по труда“ в областните градове.

Заклучение

Младото поколение е бъдещето на всяка една страна, инвестирането в неговото образование и трудови умения е от първостепенно значение. Необходимо е да се разглежда “човешкия фактор, като градивен елемент на трудовия пазар. Именно той прави този пазар толкова сложен и динамичен, обект на интерес, изследвания и дискусии. Винаги, когато става дума за човешки капитал трябва да се мисли дългосрочно.” (Колева-Стефанова, 2014, с. 9).

Динамичността на съвременните трудови пазари повишава необходимостта от ранна интеграция на младите кадри. Тяхното включване в пазара на труда се разглежда, като основна предпоставка за успешното намаляване на относителния дял на лицата, живеещи в риск от бедност, материални лишения или в силна зависимост от системите за социално подпомагане.

Проблемът за младежката безработица и заетост, налага комплексен подход, за да бъде разрешен. Той включва реформи в системата за социално подпомагане, образователната система, пазара на труда и институционалната структура, на която се основават политиките, провеждани в тези сфери.

Бележки:

- [1] Национален план за изпълнение на „Европейската гаранция за младежта 2014 – 2020“ приет с протоколно решение № 51 от 18.12.2013 на Министерски съвет
- [2] Специален доклад № 5/2017 – Европейска сметна палата https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR17_5/SR_YOUTH_GUARANTEE_BG.pdf
- [3] EUROSTAT. http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=yth_empl_140 HYPERLINK “http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=yth_empl_140&lang=en”& HYPERLINK “http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=yth_empl_140&lang=en”lang=en
- [4] Агенция по заетостта. <https://www.az.government.bg/bg/stats/view/4/244/>
- [5] NSI. <http://www.nsi.bg>
- [6] Национален План за Действие по Заетостта през 2018 – приет с Решение на Министерски съвет №24 от 19.01.2018
- [7] Национален План за Действие по Заетостта през 2018 – приет с Решение на Министерски съвет №158 от 10.08.2017
- [8] Национален План за Действие по Заетостта през 2018 – приет с Решение на Министерски съвет №703 от 25.08.2016
- [9] Договор за функционирането на Европейския съюз (ОВ С 115, 9.5.2008 г.)

Референции:

- Дулевски, Л., Стефанов, Л., Атанасова, М., Паунов, М., Павлов, Н, Малешков, Хр., (2016), Икономика на труда, ИК-УНСС, София.
(Dulevski, L., Stefanov, L., Atanasova, M., Paunov, M., Pavlov, N., Malechkov, Hr., 2016, Ikonomika na truda, IK-UNSS, Sofia)
- Димитрова Г., (2009), Развитие на организационните комуникации при провеждане на студентски стажове в реална работна среда, Сборник „Студентски стажове – инвестиция за бъдещето на младите хора, Изд. АЛТ-50, Sofia.
(Dimitrova, G., 2009, Razvitie na organizatsionnite komunikatsii pri provezdane na studentski stazove v realna rabotna sreda, Sbornik “Studentski stazove – investitsia za badechteto na mladite hora, Izd. ATL-50, Sofia)
- Колева-Стефанова, Д., (2014), Трудовият пазар в България и роля на активната политика за развитието му; Сборник с доклади от Пета национална научна конференция за докторанти, Изд. „Авангард Прима“, София, с. 9-21.
(Koleva-Stefanova, D., 2014, Trudoviat pazar v Bulgaria i rolia na aktivnata politika za razvitiето mu, Sbornik s dokladi ot Peta natsionalna nauchna konferentsia za doktoranti, Izd. Avangard Prima, Sofia., s. 9-12)

АКТИВНАТА ПОЛИТИКА НА ПАЗАРА НА ТРУДА И НЕЙНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ МЛАДЕЖКАТА ЗАЕТОСТ

Резюме

Настоящата статия е посветена на значим икономически и социален проблем – интеграцията на младежите на трудовия пазар. Целта на разработката е през призмата на реалната ситуация да се разкрие въздействието на публичните политики и мерки за стимулиране на заетостта сред младото поколение, като се акцентира на връзката между образователната система и пазара на труда. В този смисъл направен е контент анализ на нормативни актове и документи, разгледани са добри практики на публични политики и мерки в подкрепа на професионална реализация на младите хора на пазара на труда. В резултат на анализа на пазарната ситуация и реализирания национален план за прилагане на Европейската гаранция за младежта са направени изводи, оценки и препоръки.

Ключови думи: пазар на труда, активни политики, програми, мерки

JEL: J45, J64

THE ACTIVE LABOR MARKET POLICY AND ITS IMPACT ON YOUTH EMPLOYMENT

Valeri Apostolov*

Abstract

This article assesses a significant economic and social problem – youth integration in the labour market. The aim of this research is to expose the actual condition of the impact of public policies and measures for the promotion of youth employment, emphasizing the connection between the education system and the labour market. For the purpose has been done a content analysis of the normative acts and documents, examples of good practices of public policies and measures in support of the professional realization of young people in the labour market have been also given. As a result of the analysis of the market's condition and the implementation on a national level of European Youth Guarantee have been made conclusions, evaluations, and recommendations.

Key words: labor rights; active policies, programs, measures

JEL: J45, J64

* Valery Apostolov, PhD, Chief Assist. Prof., Department of Human Resources and Social Protection, University of National and World Economy, email: valeriapostolov@unwe.bg